

Examen VMBO-GL en TL

2018

tijdvak 2
dinsdag 19 juni
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 26 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 49 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 Puberbrein

- 1p 1 Wat is het onderwerp van de tekst 'Puberbrein'?
- A de persoonlijkheidsstructuur van pubers
  - B de verandering van de hersenen bij pubers
  - C het impulsief handelen door pubers
  - D het onderzoek naar afbraak van zenuwcellen
- 1p 2 Een tekst kan op verschillende manieren ingeleid worden. bijvoorbeeld door
- 1 een actuele gebeurtenis te noemen
  - 2 een anekdote te geven
  - 3 een conclusie te trekken
  - 4 een deskundige te introduceren
  - 5 een probleem te benoemen
- Welke twee manieren worden in alinea's 1 en 2 gebruikt om de tekst in te leiden?
- A 1 en 2
  - B 2 en 3
  - C 3 en 4
  - D 4 en 5
- 1p 3 Welke conclusie past het beste bij alinea 3?
- A De hersenen groeien na je kleutertijd niet meer, maar ontwikkelen zich nog wel.
  - B De hersenwetenschap blijkt een onbekende, verrassende wetenschap te zijn.
  - C De omvang van de hersenen groeit tot je tweeëntwintigste levensjaar.
  - D De technieken in de hersenwetenschap zijn sinds 1990 hopeloos verouderd.
- 1p 4 In alinea 4 wordt gezegd dat in een aantal delen van de hersenen neuronen afsterven.
- Wat is volgens de tekst het voordeel van het afsterven van deze neuronen?
- 1p 5 "(...) toonde Cathy Price aan dat de twee soorten intelligentie nauw verband houden met de manier waarop hersencentra uitgebouwd of juist afgebroken werden." (regels 79-83)
- Welke twee soorten intelligentie worden hier volgens de tekst bedoeld?
- 1p 6 Welk ander woord voor 'afbraak en opbouw' kom je tegen in alinea 6?

- 1p 7 Boven welke alinea past het kopje Intelligentie het beste?
- A alinea 5
  - B alinea 6
  - C alinea 7
  - D alinea 8
- 1p 8 Wat wil het voorbeeld van Gage (alinea 9) ons vooral vertellen?
- A De frontaalkwabben blijken belangrijk te zijn voor de sociale vaardigheden.
  - B De moderne neurowetenschap bestaat nog geen tweehonderd jaar.
  - C Een hersenbeschadiging heeft een akelige karakterverandering tot gevolg.
  - D Gage had na het ongeluk zijn egoïstische driften niet meer onder controle.
- 1p 9 De laatste alinea heeft twee functies.
Welke twee functies zijn dit?
- A een conclusie geven en een samenvatting geven
  - B een nieuw gegeven bespreken en een conclusie geven
  - C een samenvatting geven en een toekomstverwachting uiten
  - D een toekomstverwachting uiten en een nieuw gegeven bespreken
- 1p 10 Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
De tekst wil de lezer
- A ervan overtuigen dat pubers niets aan hun gedrag kunnen doen.
  - B ervan overtuigen dat het impulsieve handelen van pubers tijdelijk is.
  - C informeren over de hersenverandering bij pubers.
  - D informeren over de persoonlijkheidsstructuur van pubers.

Tekst 2 Voor de ideale golf hoef je straks niet meer naar Hawaiï

9p **11 Samenvattingsopdracht**

Vat de tekst 'Voor de ideale golf hoef je straks niet meer naar Hawaiï' samen in maximaal 215 woorden.

Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 De technologische verandering in de surfwereld die duidelijk wordt uit het filmpje van Slater;
- 2 Het gevolg van deze verandering voor de surfers;
- 3 Het verschil tussen de nieuwe en de oudere wave pools;
- 4 De belangrijkste reden voor de interesse van de topsporters en de commerciële sector in de nieuwe wave pools;
- 5 Vier mogelijke gevolgen van de gegarandeerde goede golven en de gelijke omstandigheden voor de surfsport;
- 6 Twee kanttekeningen bij de nieuwe wave pools;
- 7 De conclusie van Ringelberg over wave pools.

Maak er een goedlopend geheel van. Gebruik volledige zinnen waarbij de tekstverbanden duidelijk weergegeven worden. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel de woorden en zet dat aantal onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3 Fluiten = niet meer instappen

1p **12** Het doel van een tekst kan onder andere zijn:

- 1 de lezer amuseren
- 2 de lezer informeren
- 3 de lezer overtuigen
- 4 de lezer tot handelen aansporen

Wat zijn de twee belangrijkste doelen van deze tekst?

- A 1 en 2
- B 1 en 3
- C 1 en 4
- D 2 en 4

1p **13** Wat is de belangrijkste functie van de afbeelding in deze advertentie?

De afbeelding

- A is nodig om de tekst te kunnen begrijpen.
- B trekt de aandacht van de lezer.
- C verduidelijkt de inhoud van de tekst.
- D voegt inhoudelijk iets nieuws toe aan de tekst.

- 1p 14 Welke bewering over het fluitsignaal is op basis van de advertentie juist?
- A Als je instapt na het fluitsignaal, gaan de deuren niet meer dicht.
  - B In de tijd tussen het fluitsignaal en het dichtgaan van de deuren, mag je ook nog instappen.
  - C Je moet voor het fluitsignaal instappen, want na het fluitsignaal gaan de deuren dicht.
  - D Pas na het fluitsignaal mag je instappen, daarna gaan de deuren dicht.

Tekst 4 Vlogger eet dát snoep meestal niet voor niks

- 1p 15 Wat is het onderwerp van de tekst 'Vlogger eet dát snoep meestal niet voor niks'?
- A aanprijzen van dure merkproducten door vloggers
  - B bewust negeren van reclameregels door vloggers
  - C geld van voedselabrikanten voor vloggers
  - D reclame voor ongezond voedsel door vloggers
- 1p 16 Een tekst kan op verschillende manieren ingeleid worden. bijvoorbeeld door:
- 1 een voor de tekst belangrijke vraag te stellen
  - 2 een voorbeeld te geven bij het onderwerp
  - 3 een waarschuwing te geven
  - 4 het centrale probleem te noemen
  - 5 vooraf een samenvatting te geven
- Welke manier wordt in alinea 1 gebruikt om de tekst in te leiden en welke in alinea 2?
- 1p 17 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van alinea 3 en alinea 4 samen?
- A Reclameadviesbureau Youngworks
  - B Reclameregels voor ongezonde producten voor kinderen
  - C Verschijnen van het rapport 'Voedingsreclame gericht op kinderen'
  - D Vlogs voor kinderen op YouTube
- 1p 18 Een oplossing voor het probleem met reclame in vlogs zou kunnen zijn dat de overheid strengere regels opstelt. Toch zal de overheid dit niet doen.
- Citeer een zin uit alinea 3 of alinea 4 waarin de reden hiervoor wordt gegeven.
- 1p 19 Waarom mag er geen reclame voor ongezond voedsel gemaakt worden voor kinderen jonger dan 12 jaar?
Gebruik voor je antwoord alinea 4.

- 1p 20 In alinea 6 staat: "(...) dat reclame in vlogs ook een effectieve manier is om reclame te maken." (regels 82-84)
Welke zin uit alinea 6 of alinea 7 geeft eigenlijk hetzelfde weer?
- A "Kinderen kijken op tegen de vloggers die ze volgen, ze zien hen namelijk als betrouwbaar." (regels 84-87)
  - B "Daardoor is het goed mogelijk dat de merken die in de video's terugkomen veel invloed hebben." (regels 87-89)
  - C "Volgens het rapport raakt reclame steeds meer verstrengeld met amusement en herkennen kinderen reclames in vlogs vaak niet als reclame." (regels 90-94)
  - D "Aan het begin moeten ze duidelijk aangeven dat Doritos hen heeft gevraagd." (regels 101-103)
- 1p 21 Wat is één van de problemen bij het gebruik van 'hashtag #sp ('sponsored post')' (regel 95)?
- A De hashtag wordt niet altijd door iedereen begrepen.
  - B De hashtag wordt door vloggers nooit gebruikt.
  - C Door de hashtag zijn amusement en reclame te veel met elkaar verstrengeld.
  - D Vloggers kennen de gemaakte afspraken over de hashtag niet.
- 1p 22 In alinea 8 zegt Milan Knol dat hij niet precies weet hoe oud zijn volgers zijn.
→ Citeer het zinsgedeelte uit deze alinea die aangeeft hoe dit kan.
- 2p 23 Milan Knol schat in dat zijn kijkers tussen de zestien en vierentwintig jaar zijn. (regels 119-120)
→ Moet hij dan rekening houden met de afgesproken regels over reclame voor ongezond voedsel?
Licht je antwoord toe met een argument uit alinea 4.
- 1p 24 "Naast de eerdergenoemde 'challenge' is het genre 'unboxing' (het uitpakken van door de sponsor gestuurde producten) populair." (regels 121-124)
Van welk tekstverband is er sprake in deze zin?
- A een conclusie
  - B een opsomming
  - C een tegenstelling
  - D een verklaring
- 1p 25 Citeer uit alinea 9 de zin waaruit blijkt dat de interviewers enigszins kritisch staan tegenover de werkwijze van Jamin.
- 1p 26 Enzo Knol geeft in alinea 10 aan dat hij zich bewust is geworden van zijn invloed op jongeren.
→ Geef een voorbeeld uit alinea 10 waaruit blijkt dat Enzo Knol zich toch niet zo veel aantrekt van die invloed.

1p 27 Met welk doel is deze tekst vooral geschreven?

De tekst wil

- A de consument aansporen kennis te nemen van de reclameregels in vlogs.
- B de lezer informeren over de problemen van sluikreclame in vlogs.
- C de oudere lezer enthousiasmeren voor het volgen van vlogs.
- D jongeren waarschuwen voor verborgen boodschappen in vlogs.

Schrijfpdracht

Ieder jaar wordt er in februari op jullie school een projectweek voor klas 3 en 4 vmbo georganiseerd. Dit jaar was het thema van de projectweek 'mediawijsheid'. Tijdens de projectweek deed je in een groepje met leerlingen uit zowel de derde als de vierde klas onderzoek naar sociale media. Een groepsgenoot van jou had het artikel 'Vlogger eet dát snoep meestal niet voor niks' gelezen, waarin vlogger Milan Knol genoemd wordt. Veel leerlingen vinden Milan helemaal te gek en volgen al zijn filmpjes op Youtube. Enkelen hopen net zo'n geweldige vlogger te worden als Milan. Je besloot samen met je groepsgenoten te onderzoeken hoe de leerlingen in 3 en 4 vmbo over vloggen denken.

Tijdens de projectweek hebben jullie een vragenlijst afgenomen bij leerlingen in klas 3 en 4 vmbo. In de vragenlijst hebben jullie leerlingen bevraagd over hoe ze denken over vloggen. Uit de resultaten bleek dat veel leerlingen positief zijn over vloggen. Verschillende leerlingen uit klas 3 en 4 kijken regelmatig naar filmpjes van Milan en andere vloggers en willen zelf ook graag gaan vloggen. Ze weten alleen niet zo goed hoe ze dat moeten aanpakken. Andere leerlingen zijn kritischer over vloggen. Ze vinden dat vloggers als Milan Knol soms niet helemaal eerlijk zijn over hun bedoelingen. Af en toe maken vloggers reclame, terwijl je dat als kijker niet altijd doorhebt. Deze leerlingen kijken daarom minder vaak naar vlogs.

Dit zijn interessante uitkomsten en jullie willen graag weten hoe Milan Knol hier zelf over denkt. In overleg met jullie docent besluiten jullie Milan een e-mail te sturen om hem uit te nodigen in juni een gastles op school te komen geven. In deze gastles willen jullie twee dingen aan bod laten komen: jullie willen graag tips ontvangen over hoe je het beste kunt vloggen en zijn reactie horen op de kritiek die er is op vloggers. Jij biedt aan de e-mail te sturen, aangezien jij het e-mailadres van Milan Knol al op internet gevonden hebt.

13p **28 Opdracht**

Schrijf een e-mail aan vlogger Milan Knol. Een aantal gegevens is al voorgedrukt in de uitwerkbijlage. Vermeld het onderwerp van je e-mail in de onderwerpregel.

Gebruik voor je e-mail de gegevens uit de tekst op de vorige bladzijde en eventueel de tekst 'Vlogger eet dát snoep meestal niet voor niks.'

Gegevens die niet in de opdracht staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in je e-mail aandacht aan de volgende punten:

- de aanleiding voor je e-mail: uitgevoerd onderzoek tijdens de projectweek op school;
- jezelf voorstellen met je naam en school;
- een korte beschrijving van het onderzoek dat jullie uitgevoerd hebben;
- twee positieve kanten van vlogs die in het onderzoek genoemd werden;
- een punt van kritiek op vlogs dat in het onderzoek naar voren kwam;
- verzoek om een gastles over vloggen te komen geven op school;
- de twee onderwerpen die jullie in de gastles aan bod willen laten komen;
- informatie over plaats, datum en tijdstip van de gastles;
- vraag naar de kosten voor het geven van de gastles;
- verzoek om een reactie binnen twee weken.

Sluit je e-mail af met 'Met vriendelijke groet,' en je eigen voor- en achternaam.

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.